

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО
І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

ВП НУБІП УКРАЇНИ «БОЯРСЬКА ЛІСОВА ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ»

ТОВАРИСТВО ЛІСІВНИКІВ УКРАЇНИ

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ЛІСІВНИЦТВА ТА ДЕКОРАТИВНОГО
САДІВНИЦТВА**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОСИСТЕМНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
У ЛІСОВОМУ КОМПЛЕКСІ ТА САДОВО-ПАРКОВОМУ
ГОСПОДАРСТВІ»
(18-19 квітня 2019 року)**

КИЇВ – 2019

ОСОБЛИВОСТІ ВИДОВОГО СКЛАДУ ФАНЕРОФІТІВ ПІВНІЧНОЇ ЧАСТИНИ ЛІВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

А.П. Тертишний, кандидат біологічних наук (tertyshnyy@ukr.net)
Національний університет біоресурсів і природокористування України

Північну частину Лівобережного Лісостепу займає Північний лівобережний геоботанічний округ[2]. На півночі він безпосередньо межує з Українським Поліссям, на заході – з Лівобережнодніпровським округом липово-дубових, грабово-дубових, соснових (на терасах) лісів, луків, галофітної та болотної рослинності, на півдні – з Полтавським округом липово-дубових, соснових, дубово-соснових лісів, остепнених луків, лучних степів та евтрофних боліт, на сході – з Сумським округом кленово-липово-дубових, дубових лісів та лучних степів, а на південному сході – з Харківським округом дубових, липово-дубових лісів та лучних степів. Згідно з фізико-географічним районуванням України, територія округу розташована на Північно-Придніпровській височинній області лісостепової зони [4]. Рівнинний рельєф західної частини регіону порушують степові блюдця та болота [3], а рельєф східної частини, яка на півночі межує із західними відрогами Середньоросійської височини, формувався під впливом льодовика та водно-льодовикових потоків [1]. Такі особливості положення цієї території вплинули на формування специфічного рослинного покриву, вивчення якого дозволить з'ясувати стан ценотичного й флористичного різноманіття, зокрема, фанерофітів та провести їхню інвентаризацію, що є важливим кроком у напрямі системного вивчення Лісостепу України та розробки механізмів раціонального природокористування.

Латинські назви видів подані за працею [5]. Польові флористичні й геоботанічні дослідження здійснювали традиційними методами – рекогносцирувальним, маршрутно-експедиційним, напівстаціонарним та еколого-ценотичного профілювання. На основі флористичних і геоботанічних досліджень (2002–2018 роки) було встановлено видовий склад фанерофітів Лівобережного Лісостепу України (Північний лівобережний геоботанічний округ) та складено їхній список. Фанерофіти нараховують 75 видів (100 %), 37 родів, 20 родин і два відділи– *Gymnospermae* (два види, 2,67 %) – *Picea abies* (L.) Н. Karst. та *Pinus sylvestris* L. і *Magnoliophyta* (73 види, 97,33 %).

Відділ *Gymnospermae* представляє родина *Pinaceae* Lindl. та два роди *Picea* A. Dietr. та *Pinus* L. Відділ *Magnoliophyta* формує 19 родин: *Aceraceae* Juss., *Betulaceae* S.F. Gray, *Caprifoliaceae* Juss. (= *Viburnaceae* Raf.), *Celastraceae* R.Br., *Cornaceae* Dumort., *Corylaceae* Mirbel, *Elaeagnaceae* Juss., *Fabaceae* Lindl. (= *Leguminosae* Juss., nom. altern.), *Fagaceae* Dumort., *Grossulariaceae* DC., *Lorantaceae* Juss. (= *Viscaceae* Batsch), *Moraceae* Link, *Oleaceae* Hoffsg. & Link, *Rhamnaceae* Juss., *Rosaceae* Juss., *Salicaceae* Mirbel, *Tiliaceae* Juss., *Ulmaceae* Mirbel та *Vitaceae* Juss., які входять до класу *Magnoliopsida*.

Найчисельнішими родинами цього відділу є *Rosaceae* (24 види, 32,0 %) та *Salicaceae* (16 видів, 21,3 %). *Aceraceae* та *Caprifoliaceae* (= *Viburnaceae*) містять чотири види (5,3 %), *Ulmaceae* – три види (4,0 %), а решта родин – по два (2,7 %): *Betulaceae*, *Celastraceae*, *Cornaceae*, *Elaeagnaceae*, *Fagaceae*, *Rhamnaceae* та одному виду (1,33%): *Corylaceae*, *Grossulariaceae*, *Lorantaceae* (= *Viscaceae*), *Moraceae*, *Oleaceae*, *Pinaceae*, *Tiliaceae* та *Vitaceae*. Десять родів містить родина *Rosaceae*, а *Fabaceae* (= *Leguminosae*) – чотири, решта – два роди (*Betulaceae*, *Caprifoliaceae* (= *Viburnaceae*), *Salicaceae* та *Rhamnaceae*), а один – (*Aceraceae*, *Celastraceae*, *Cornaceae*, *Corylaceae*, *Elaeagnaceae*, *Fagaceae*, *Grossulariaceae*, *Lorantaceae*, *Moraceae*, *Oleaceae*, *Tiliaceae*, *Ulmaceae* та *Vitaceae*). Найчисельнішими родами є *Salix* L. (12 видів, 16,00 %) та *Rosa* L. (десять видів, 13,33%). Решта родів мають по чотири види (5,33%) – *Acer* L., *Crataegus* L. та *Populus* L., по три (4,00 %) – *Ulmus* L., по два (2,67 %) – *Elaeagnus* L., *Euonymus* L., *Malus* Mill., *Prunus* L., *Quercus* L., *Sambucus* L., *Swida* Opiz та по одному (1,33 %) – *Alnus* Mill., *Amelanhier* Medik., *Amorpha* L., *Betula* L., *Caragana* Fabr., *Cerasus* Mill., *Colutea* L., *Corylus* L., *Cotoneaster* Medik., *Frangula* Mill., *Fraxinus* L., *Morus* L., *Padus* Mill., *Parthenocissus* Planch., *Picea*, *Pinus*, *Pyrus* L., *Rhamnus* L., *Ribes* L., *Robinia* L., *Sorbus* L., *Tilia* L., *Viscum* L. та *Viburnum* L.

Список джерел літератури

1. Гримало О. Ф. Ґрунти Сумської області. – Харків: Прапор, 1970. 72 с.
2. Дідух Я. П. Геоботанічне районування України та суміжних територій / Я. П. Дідух, Ю. Р. Шеляг-Сосонко // *Укр. ботан. журн.* 2003. 60, №1. С. 6–17.
3. Дмитрієва В. І. Ґрунти Чернігівської області. К.: Урожай, 1969. 64 с.
4. Маринич О. М. Удосконалена схема фізико-географічного районування України / О. М. Маринич, Г. О. Пархоменко, О. М. Петренко, П. Г. Тищенко // *Укр. географ. журн.* 2003. №1. С. 16–20.
5. Mosyakin S. L. Vascular plants of Ukraine. A nomenclatural checklist. Kyiv, 1999. 345 p.